

Крім того, підготовка управлінців має відбуватися таким чином, аби сприяти обміну кадрів між бізнесом, державними структурами, громадським сектором, долатиме замкнутість владних структур.

Отже, нами узагальнено основні сучасні тенденції формування бізнес-освіти, яка сприятиме якісному формуванню інтелектуального потенціалу майбутніх управлінців. Наведений перелік не є вичерпним, що дає змогу поглиблювати та розширювати знання і переосмислювати потреби в талантах і компетенціях бізнес-еліти.

Список використаних джерел

1. *К.І. Іванова*. Тенденції розвитку менеджменту як професійної діяльності у відповідь на виклики бізнесу XXI століття» // [Електронний ресурс] Джерело доступу: http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Vzuk/2008_18/tom_1/83_92.pdf

2. *Л.М. Калініна, А.А. Грушева*. Менеджмент і бізнес-освіта як змістовна складова підручника для бакалаврів за напрямком «економіка і підприємництво» // [Електронний ресурс] Джерело доступу: http://undip.org.ua/upload/iblock/d9e/5_03.pdf

3. *І.Г. Шавкун*. Проблеми менеджмент-освіти в умовах мультикультурного суспільства // [Електронний ресурс]. Джерело доступу: http://www.confcontact.com/20110929/ff_shavkun.php

4. *П. Шеремет*. Удосконалення навчальних курсів з управлінських дисциплін // [Електронний ресурс] Джерело доступу: <http://www.management.com.ua/be/be023.html>

5. *М.І. Якібчук*. Сучасна освіта: виклики та відповіді // [Електронний ресурс] Джерело доступу: file:///C:/Users/%D0%9F%D0%9E%D0%A0%D0%A3%D0%A7/Downloads/Trcyv_2012_7_11.pdf

Інтернет-адреса публікації: <http://ibe.kneu.org/uk/melnyk-o-v-suchasni-vyklyky-v-ekonomichnij-osviti/>

Решетняк Тетяна Іванівна,

канд. екон. наук, доцент, заступник зав. кафедри стратегії підприємств
КНЕУ імені Вадима Гетьмана
tatresh@mail.ru

ДОСЛІДНИЦЬКІ КОМПЕТЕНЦІЇ ПІДПРИЄМЦЯ: ЗМІСТ І ЗАСТОСУВАННЯ В БІЗНЕСІ

Tatyana Reshetnyak,

PhD, Associate Professor of Economic Sciences,
Deputy Head of The Business Strategy Department
Vadym Hetman Kyiv National Economic University
tatresh@mail.ru

THE ENTREPRENEUR RESEARCH COMPETENCES: CONTENT & BUSINESS APPLICATION

Інформаційна складність і високий ступінь невизначеності сучасного бізнес-середовища підвищує значущість ґрунтовності та щільної виваженості будь-яких управлінських рішень як стратегічного, так і оперативного рівня. Підприємець щоденно стикається з проблемою недостатності власних знань щодо природи, причин і взаємозв'язків економічних подій, які утворюють зовнішній бізнес-контекст і тренди світової галузевої конкуренції [1]. У таких інформаційних умовах практичний досвід та інтуїція, якими здебільшого керуються підприємці у прийнятті рішень, стають вочевидь недостатньою підставою для вибору раціонального способу дій на ринках і визначення доцільних напрямів розвитку бізнесу. Сукупність підприємницьких ризиків формує передумови для розширення кола традиційних управлінських завдань і набуття специфічних дослідницьких навичок, які стають невід'ємною складовою компетентнісного набору сучасного підприємця.

Економічна реальність, що складає предмет досліджень як науковців, так і суб'єктів підприємницької діяльності, є складно структурованим соціальним простором, окремі рівні якого неоднаково доступні для спостереження та усвідомлення індивідом. Т.Лоусон виділяє три рівні досліджуваної економічної реальності [2]:

- ситуаційний рівень, що сприймається спостерігачем буквально та містить результати досвіду, вимірів, статистичні дані, що стосуються певної сукупності об'єктів або характеризують їх стани;

- феноменологічний рівень, елементи якого є доступними для спостереження як окремі явища, без контекстного зв'язку між ними. На цьому рівні спостерігач фіксує окремі явища, але не сприймає їх як елементи цілісної закономірності;

- структурний рівень, що є недоступним для емпіричного спостереження та утворюється структурними зв'язками, рушійними силами, механізмами та тенденціями суспільно-економічного розвитку.

Три рівні економічної реальності утворюють єдине ціле, але по-різному сприймаються спостерігачем. Г.Клейнер вважає, що відповідно до цього розшарування визначається предмет цільових економічних досліджень: предметом економічної теорії є структури, механізми та глибинні тенденції, економічна феноменологія концентрує увагу на окремих феноменах і фактах, а предметом статистичних досліджень в економіці є кількісні дані, що характеризують вияви окремих феноменів [3].

Економічні дослідження як функція бізнесу є сфокусованішими, ніж ті, що здійснюються як професійна науково-дослідна діяльність, яка спрямована на розпізнання універсальних економічних зв'язків і закономірностей. Однак, як бачиться, когнітивна складова бізнесу спрямовує дослідницький процес мікрорівня на вивчення усіх трьох рівнів економічної реальності [4]. Відповідно дослідницькі компетенції підприємця реалізуються як цілісна трирівнева система, що призначена для інформаційного узгодження та обґрунтування стратегічних і поточних рішень.

У спрощеному вигляді когнітивна система дослідницьких компетенцій підприємця відповідає змісту дослідницьких завдань трьох рівнів:

перший — сприйняття та аналіз економічних фактів;

другий — фіксація та аналіз окремих економічних подій і явищ;

третій — ідентифікація причинно-наслідкових зв'язків економічних подій і явищ, синтез цілісної картини економічного розвитку.

Цілеспрямоване застосування наведених компетенцій у бізнесі відповідає характеру та змісту поточних інформаційних потреб та усталених управлінських практик. Зокрема, дослідницькі компетенції першого рівня реалізуються як аналіз фактів щодо підприємства, ринку та зовнішнього макросередовища. Традиційно на цьому рівні дослідження використовують наукові методи обробки й систематизації даних, аналізу фактів, кількісних економічних вимірів, прогнозування. Дослідник вирішує завдання групування та аналізу кількісних показників діяльності підприємства або підрозділу, спостереження та прогнозування динаміки показників, систематизації даних для складання звітів тощо. Дослідження ринку на рівні емпіричного спостереження включає визначення його ємності, середньоринкових цін, темпів зростання ринків, ринкових часток і кількості підприємств, показників динаміки ринку. Зовнішнє середовище сприймається дослідником через показники рівня інфляції, курсу валют, кредитних ставок, величин податків, рівня мінімальних і середніх заробітних плат, інших кількісних характеристик.

Дослідницькі компетенції другого рівня реалізуються методом спостереження окремих явищ, феноменів, подій. Одним з таких феноменів є конкуренція. Відповідно до потреб бізнесу, підприємець спостерігає за способом дій фірм-конкурентів у галузі, відстежує основні стратегії і тенденції глобальної конкуренції, сфери формування конкурентних переваг і способи їх здобуття. Іншим феноменом, що складає предмет вивчення підприємця, є технології: напрями розвитку галузевих технологій локального та глобального рівня, новітні матеріали та сировина, зміст і застосування інформаційних, енергозберезувальних, екологічних технологій у бізнесі. Спостерігаючи ринок як феномен, дослідник не обмежується кількісним аналізом, вивчаються тенденції попиту та смакові переваги споживачів, очікування, споживчі сегменти, розширення ринкових меж, зростання-спад.

І, нарешті, дослідницькі компетенції третього рівня застосовуються в стратегічних дослідженнях з метою усвідомлення причин бізнес-успіху в нових умовах, тенденцій розвитку глобальної економіки в цілому та окремих галузей, формування стратегічне бачення на основі синтезу експертних знань, досвіду та інтуїції. Оцінюючи перспективи розвитку бізнесу, підприємець має спиратися на результати досліджень структурного рівня, а саме циклічність економічних процесів, передбачення революційних технологічних змін, управління ризиками, винайдення перспективних напрямів розвитку бізнесу, управління майбутнім.

Отже професійна діяльність у сфері підприємництва включає низку дослідницьких функцій, обумовлених необхідністю постійного моніторингу станів зовнішнього та внутрішнього бізнес-середовища. Кваліфікована реалізація дослідницьких компетенцій підприємцем передбачає оволодіння спеціальними знаннями та навичками з організації дослідницького процесу та використання наукового методу в прикладних економічних дослідженнях.

Список використаних джерел

1. *Браймен Алан.* Методы социальных исследований. Группы, организации и бизнес [Текст] : пер. с англ. / Алан Браймен, Эмма Белл ; предисл. П. К. Власов ; пер. О. В. Свинченко. — Харьков : Гуманитарный центр, 2012. — 774 с.
2. *Лоусон Т.* Вопросы теории. Современная экономическая теория в свете реализма /пер. с англ.// Вопросы экономики. — 2006. — № 2. — С. 75—98.
3. *Клейнер Г.Б.* К спору о методе: исследование бедности или бедность исследования? (О статье М. Локшина «Использование научного метода в российских исследованиях в области бедности») / Г.Б.Клейнер// Вопросы экономики. — 2008. — №6. — С. 61—70.
4. *Задорожна Н.В., Євдокимова Н.Н., Решетняк Т.І.* Науково-дослідна робота студента на прикінцевому етапі навчання в бакалавраті: науковий семінар. Курсова робота-есе. Навч.-метод посібник для самост. вивч. дисц. — К.: КНЕУ, 2007. — 120 с.

Ключові слова: дослідницькі компетенції, економічні феномен, факти, причини, економічні закономірності, економічні дослідження, економічна реальність.

Keywords: research competences, economic phenomenon, facts, reasons, economic laws, economic researches, economic reality.

Интернет-адреса публікації: <http://ibe.kneu.org/uk/reshetnyak-t-i-doslidnytski-kompetentsiyi-pidpruyemtsya-zmist-ta-zastosuvannya-v-biznesi/>